

Fiji Truth and Reconciliation Commission

Act 2024

(ACT NO. 15 OF 2024)

Hindi Translation

**Fīji ke Sacchai aur Samjhaota Komishan ke Bil 2024
(ACT NO. 15 OF 2024)**

KLOZEZ

PART 1—SURUWĀT

1. Chota ṭaetāl aur Suruwat
2. Matlab
3. Uḍdesh
4. Ekṭ Sarkār ke bandhe he

PART 2— Fīji ke Sacchai aur Samjhaota Komishan

5. Fīji ke sacchai aur samjhaota Komishan
6. Komishan ke kām
7. Komishan ke tāgat
8. Komishan ke sath sahyog
9. Prakriya
10. Jeneral provishan
11. Sekreteriat
12. Rahan sahan ke niyam
13. Komishan ke bachao

PART 3—Sunwāi ke Sanchalan

14. Term of operation
15. Sunwāi
16. Savaiva ke sahara aur gawahi ke surakcha
17. Komishan ke akhri ripot

PART 4—Mislinias

17. Rikoḍs
18. Komishan ke paisa
19. Aoḍit
20. Niyam

Seḍua 1—Rahan sahan ke niyam

Seḍual 2—Ofis ke khatin kasam ya samarthan

Bil namba 19 2024 ke

I assent.

RATU N. T. LALABALAVU

President

[6th December 2024]

Ek Bil

Ek ekt Fīji ke Sacchai aur Samjhaota Komishan ke stapit kare ke khatin

Ripablik of Fīji ke Sansad me kanun bana—

PĀṬ 1—SURUWĀT

Chota taeṭal aur suruwāt

1.—(1) i ekt ke Fīji ke Sacchai aur Samjhaota Komishan ekt 2024 bola jae sake he

(2) i ekt u tarik se lagu hoe jai jon tarik ministā niyukt kari gezaṭ me notis de ke

Matlab

2. i ekt me, jab tak ki aur koi kontekst me jaruri nai hoi—

“nagrik sikcha” ke matlab he sikcha ke yojna chahe Sarkār ya gaer Sarkār ke dwara kara jae jon Fīji ke janta ke sakti de i samjhe ke khatir ki Komishan ke swarup aur kām konchi he jis se ulong samjhaota ke kām me accha se bhāg le sake;

- “rahan sahan ke niyam” ke matlab he Komishan ke khatir kaud of kondakt jon sedul 1 me likhan he;
- “Komishan” ke matlab he Fīji ke Sacchai aur Samjhaota Komishan jon sekshan 5 ke niche sthapit bhae he;
- “Komishna” ke matlab he memba jon sekshan 5(2) ke niche niyukt bhae he;
- “kū ke taem” ke matlab he Fīji me rajnitik uthal pathal 1987 se;
- “minishta” ke matlab he u minishta jiske jimewari he i ekṭ ke lagu kare ke;
- “samjhaota ke karawai” ke matlab he sacchai aur samjhaota ke prakriya i ekṭ ke niche jon Komishan kām līs he; aur
- “savaiva” koi bhi insān Fīji ya bahar desh me samil he-

- (a) jon, akele ya dui ya zyada insān ke sathe, sharīrik ya mansik dukh, bhaoatmak dukh, dhan sambandhi dukh, ya to hiyuman raiṭz ke ṭhos dukh sahīs he—
- (i) koi bhi kū ke taem hiyuman raiṭz ke bhāri ulāghan ke karan; ya
- (ii) koi kaam jon rajnitik soch ya laksya se juḍa jis ke ripablik of Fīji ke sambhidhan ke niche chama mil gae he ke karan;
- (b) jon, akele ya dui ya zyada insān ke sathe, sharīrik ya mansik dukh, bhaoatmak dukh, dhan sambandhi dukh, ya to hiyuman raiṭz ke ṭhos dukh sahīs he, jab u ek insān ke sahaeta kart raha jon peragraf (a) ke niche āe he jab u duk me raha ya uske bachāt raha dukh se; ya
- (c) savaiva ke pariwār ya uspe nirbhar rahe walan.

Uddesh

3.—(1) i Komishan ke uddesh he sulah aur samjhaota ke rasta se samaj ke jode ke.

(2) i ekṭ ke uddesh he ki kū ke taem ke uthal puthal ke bare me khul ke sacchai bole ke watawaran banae aur u sab uthal putal ke taem ke dukh khatam hoe savaiva lon ke aise purotsahit kare.

ekṭ Sarkār ke bandhe he

4. i ekṭ Sarkār ke bandhe he.

PĀṬ 2— FĪJI KE SACCHAI AUR SAMJHAOTA KOMISHAN

5.— (1) i sekshan Fīji ke Sacchai aur Samjhaota Komishan ke staphit kare he

(2) i Komishan me 5 Komishnas he jilon ke Rastrpati niyukt karis he, jis me se 3 mango Fīji ke nagrik raho.

(3) Rastrpati sab Komishna lon ke bich me se ek cheapesan ke niyukt kari.

(4) Ek Komishna mango—

(a) ek immandār aur bharosa wala insān jon bina pacpath ke Komishan ke kām kare aur jon Fīji ke nagrik lon ke bharosa jite; aur

(b) ek insān samajik vigyan, swast pesa, kanuni pesa, dharmic karye, hiyuman raitz ke karye me anubhao, shanti banana, ya aur koi ek pesa jon Komishan ke kām ke khatin upyukt he, usme bahut yogta rake he.

(5) Cheapesan Komishan ke sab sabha ke cheā kari, uske bāt chit ke disha dai, aur koshish kari ki Komishan ke lakshya pe pura dheyān rahe, jis me sacchai bole ke subhidha rahi, samjhaota ke baḍhawa dewa jai, aur sab ke awaz ke suna jai aur samman dewa jai.

Komishan ke kām

6. Komishan ke kām he —

- (a) savaiva lon ke khatin asān aur sahaeta wala watawaran banae jis se ulon apan kahani, anubhav aur dukh baṭae sake;
- (b) sab khas staikhaulḍas ke samjhaota ke kām me joḍe;
- (c) kū ke taem pe hoe la sab hiyuman raitz ke ulanghan aur durupyog ke rup, purana sab ulanghan ke khas karan ke jāj kare;
- (d) samajik hisab dari ke faeda ke khatin kū la taem ke dukh ke bare me savaiva lon ke bich me bātchit ke khatin ek manch banae;
- (e) sanskrit, puranic aur dharam ke rasta se samjhaota, ilaj aur sacchai ke mān aur purutshan de;
- (f) ghau bhare ke sewa, dharmic ya dehati sewa, kaunselin, anuwād, sain lenuaj intapreṭaz ya aur koi bhi rakam ke sewa se savaiva ke sahaeta de;
- (g) kū la taem hiyuman raitz ke ulanghan jon swast, sikcha, kanuni chetr ke bhae he uspe dheyān de, lekin bina koi savaiva ke uppar se dheyān hatae bina;

- (h) kū la taem pe jon kuch bhi bhae u age fir kabhi nai hoe uske roke ke khatin polisi aur rasta ke salah de;
- (i) koi insān jis ke kū la taem koi bhi rakam se hani bhae uske khatin sacchai ke pālan, samjhaota aur dukh dur kare wala upyog ke rasta banae; aur
- (j) u sab chiz jis se Komishan ke adesh pura hoe u kare.

Komishan ke tāgat

7.—(1) Komishan ke pās i sab tāgat he—

- (a) koi bhi gawah ke kasam ke niche pariccha le;
- (b) koi bhi likhit ya bhasan wala gawahi chahe u kanuni kām me mana jae ya nahi uske uppar dheyan de;
- (c) koi bhi pablik ke insān jis me midia bhi shamil he Komishan ke kām ya sabha me se bahar rakha jae ki nahi us pe dheyan de;
- (d) sunwai aur santulan rakhe ke khatin agar jaruri he to koi insān ke bahar rakhe; aur
- (e) Komishan ke khas kām ke khatin visesh konsaltants ke joḍe.

(2) ek insān jon jān buj ke Komishan ke gumrah kare wala ya juttḥa jānkari dai, aise māna jai ki u kōṭ ke apmān karis he aur Komishan uske megistraif kōṭ ke de sake he.

Komishan ke sath sahiyog

8. Sarkār aur uske sab bhāg i ekṭ ke niche Komishan ke sab kām me sahiyog de.

Prakriya

9.—(1) i sekshan ke niche Komishan apan prakriya ke apne niyantran kare.

- (2) Komishan ke sabha ke koram ke katin mange tin Komishna se bane jis me dui Komishna mango Fīji ke nagrik raho.
- (3) sabsekshan (2) ke bawajut, ek sunwai dui Komishna ke hajri me jisme ek Fīji ke nagrik rahe sake kara jae.
- (4) sabsekshan 15(11) ke bawajut, Komishan mango sab taem koshis karo ki sab faisla bahumat ke manjuri se hoe.

Jeneral provishan

10.—(1) Komishan mange saotantr rahe aur kabhi bhi Sarkār ya uske koi bhi bhāg se, ya aur bhi koi sanstha se prerit nai hoe, jab tak ki jaruri nai rahe koi likhit kanun ke karan.

- (2) Komishan ke kām suru hoe se pahile, Komishnas mango Rastrpati ke samne pratigya lo jaise sedual 2 me likhān he.

Sekreṭeraṭ

11.—(1) Komishan sibil sebis pemaṇaṭ sekreṭeri ke razi se apan karamchāri ke apne sake niyukt kare ya koi bhi sibil sevaṇṭ uske pemaṇaṭ sekreṭari ke razi se uske sekaṇḍmentṭ pe sake kām pe lagae.

- (2) sekreṭeriaṭ ke sab kām ek sekreṭari mange dekh bhal kare, Komishan ke cheapesan ke netrikt me.

Rahan sahan ke niyam

12.—(1) Komishnas aur ulon ke karamchahi aur koi bhi konsaltant jiske Komishan kam pe lis he mange rajnitik vichar se niutral rahe aur ofis ke sab niti ke samman de.

(3) Komishnas mango rahan sahan ke niyam ke sab niti ke palan karo.

(2) koi bhi rahan sahan ke niyam ke niti ke ulanghan pe, uske gambhirta ke nirbharta pe—

(a) ek likhit chetaoni;

(b) agar Komishna ya to chahe cheapesan bhi he daftar se barkhas;

(c) koi bhi karamchahi ya konsaltant jon siddha niyukt bhae raha uske barkhas; ya

(d) koi sivil sevant jon sekandment pe raha uske barkhas.

(4) karwai sabsekshan (3) ke niche suru kara jae sake—

(a) dui ya us se jada Komishnas ke taraf se cheapesan ke khilaf karwai;

(b) ek Komishna ke khilaf cheapesan aur dui aur Komishna ke taraf se karwai; ya

(c) sekretari, karamchahi ya konsaltant ke khilaf cheapesan aur ek aur Komishna ke sahyog se.

(5) sabsekshan (4) ke niche ek Komishna jon bina koi accha karan ke tin ya us se jada sabha me nai ai uske barkhas kara jae sake.

(6) ek insan jis pe arop lage ki u rahan sahan ke niyam ke ulanghan karis he, uske maoka mili apan bacchao kare ke.

Komishan ke chama

13.—(1) ek Komishna, sathe uske karamchari aur koi bhi konsaltant ya aijant jiske Komishan apan sathe joḍis he, u apan kām ke taem agar kuch karis, bolis ya nai karis apan jimewari ke anusar i ekṭ ke niche to uske sab kanuni karwai se chama he.

(2) i chama sabsekshan (1) ke niche mila he aur i lagu hoe he koi bhi kām, bāt ya faisla jon apan kām ke taem kara gae jis me samil he—

(a) gawahi batore me;

(b) chāl chālan pablik ya praivaṭ sunwai me;

(c) ripoṭ banae me; aur

(d) Komishan ke adesh ke anusar aur koi bhi kām kare me.

(3) i sekshan koi bhi baḍa laparwahi ya jān būj ke kara gae galti ke uppar lagu nai he.

(4) i sekshan me kuch bhi koi insān ke nai roke he sudhar ke mang kare ke agar uske koi bhi nijhi raitz ke ulanghan bhae he jon i Komishan ke kām se talukāt nai rakhe.

PART 3—SUNWAI KE SANCHALAN

Sanchalan ke sima

14.—(1) Komishan mango sabsekshan (2) ke niche Komishna lon ke niyukt hoe ke 14 din ke bich me kām ke tayari kare lago.

(2) Komishna lon ke niyukti ke tin mahina ke bhitari, Komishan sake sab jaruri kām suru kar de jis se ki u accha se sake chale , jis me samil he—

- (a) ofis ke jagha le leo, agar jaruri he;
- (b) bajaṭ banao;
- (c) apan kām ke khatin paisa hasil karo;
- (d) karamchari ke niyukti;
- (e) ek pura tarika soch le ki samjhaota ke prakriya kaise rahi;
- (f) ek nagrik ke siccha ke abhyān ke banae aur suru kare jon Komishan ke uḍdesh aur prakriya ke samjhae;
- (g) ek ripotiṅg ke tarika ke banae ke uske staphit kare; aur
- (h) bekgraun risech suru kare khoj bin ke khatin.

(3) Komishan suruwat ke kām se aṭhara mahina tak kām kare.

(4) Rastrpati Komishan ke dwarkhast pe agar prayapt wajah dekhe to u Komishna ke Awadhi ek sāl se jyada nai sake lamba kare gezaṭ me noṭis deke.

(5) apan suruawat ke kām se aur jab sanchalan hoe jae, Komishan pablik ke apan hoe ke bāt, uske kām ke karan, aur jaha bhi zarurat hoe to sab koi ke jon mage samil hoe Komishan ke bāt batae ya jankari dewe ulong ke succhana de.

Sunwai

15.—(1) Komishan isse pahile koi ke anumati de ki u apan kahani batae, Komishan mango samjhaota ke prakriya ke apan kām nagrik siccha ke sathe joḍ lo.

(2) koi bhi sunwai ke kare se pahile, Komishan mango dheyan rakho ki janta ke prayapt notis mila he.

(3) Komishan mango pakka karo ki—

(a) koi bhi insān apan vichar apan pasand ke bhasa me de sake; aur

(b) koi bhi insān jis ke koi disabiliṭi he uske apan vichar pragat kare me koi rukawat nai rahe, inke dwara—

(i) sāin bhāsha ke inṭapreṭa ke uplabdhi;

(ii) aisan jagha ke chunao kare jaha disabiliṭi ke subidha rahe; ya

(iii) assisting with physical access to premises.

(4) Komishan pramparik aur dharmic neta ke jisme samajik aur rajniyik neta samil he ulong ke sahaeta lewe apan sunwai ke asān kare ke khatin.

(5) Komishan ke faisla pe ek insān ke anumati mile sake he gupt rup me jankari de ke.

(6) koi likhit kanun ke bawajut, Komishan ke majbur nai kara jae sake ki koi gupt jankari dewe.

(7) Komishan jaha jaruri rahi karwai ke kemra dwara jari sake kare.

(8) Komishan savaiva aur gawahi lon ke mango suvidha ke dheyan me rakho jab ulong ke statment leke bulawa jae, jis me ulong ke surakcha aur ulong ke mang ki ulon pablik me apan kahani nai mange batae.

(9) Komishan apan karyekaram me, pablik statment me, report me ya sifarish me koi bhi insān ke bina uske pura agya mile, uske nām ya uske koi bhi vektigat jankari nai de jis se uske pahchan bahar āe sake, jab tak ki u insān ke jankari ya pahchan pahile se bahar nai āis he kanuni karwai se ya pablik me u apan pahchan khud dis he.

(10) Komishan khas tarika lagu kare sake he khas kar ke u savaivas jon ladkan he ya ulong jilong ke seksual abūs sahe ke paḍa he, aur ulong ke bhi khatin jon ladkan ke sathe abus kare walan ke sath kām kare he.

(11) Komishan ke faisla jyada se jyada taem mango sab ke razi se hoe, ya to Komishnas ke bahumat se.

(12) Komishan ke vichar pe, ek insān ke veṭual tarika se jankari de ke anumati mile sake he.

Savaiva ke sahara aur gawahi ke surakcha

16.—(1) Komishan ke saviava lon ke apan kahani aur anubhav batae se pahile, batae la taem aur batae ke bād me sahara de ke paḍi.

(2) sabsekshan (1) ke niche sahara de ke khatin, Komishan sake he rakam rakam ke sewa dewe jon savaiva ke liye sahi rahi, jisme—

- (a) mansik aur bhauk sahara, jisme kaunsilin sahara aur sahaeta pradan kare wala grup bhi samil sake rahe;
- (b) swast sahara, jisme swast subhidha bhi samil he saririk aur mansik swast ke khatin;
- (c) raccha kare ke tarika, jisme—
 - (i) Komishan ke sunwai me tranpoṭ sahara surakcha ke khatin;
 - (ii) Komishan ke sunwai me surakcha aur āe jāe ke sewa savaiva long ke khatin jilong ke dhamki aur ḍarao ke samna kare ke paḍe; ya
 - (iii) gupt tayari, jaise ki anjān gawahi ya praivat ayojan, savaiva ya gawahi ke pahchan aur surakcha ke khatin; aur

(d) aur koi bhi sahara jon Komishan ke thik lage savaiva ya gawahi ke halat dekh ke.

(3) i ekṭ ke niche koi bhi sabut jon mila he u koi bhi insān ke virudh koi bhi kanuni karwai me istamal nai kara jae sake, khali u insān ke choḍ ke jis ke chaj kara gae he—

- (a) Komishan ke jān buj ke juṭṭha gawahi dis he; ya
- (b) Komishan ke gumrah kare ke khatin jān buj ke sabut ke sath cheḍ chad karis he.

(4) sabsekshan (3) (b) ke matlab ke khatin, sabut ke sath jān buj ke cheḍ chad samjha jai agar—

- (a) gumrah kare ke ya sacchai chipae ke sāf sabut he; ya
- (b) galat samajh bhae he u halat me jaha u insān ke sahi matalb ya samajh pata raha.

(5) sabsekshan (3) aur (4) ke bawajut, ek insān agar kuch bhi bolis jon Komishan ke kām se talukāt nai rakhe he aur u bāt kanun ke nazar me manhani pauchae wala he to u dosi he.

(6) sabsekshan (3) aur (4) ke bawajut, ek insān agar koi bhi sṭaitment de he jon likhit kanun ke niche ek apradh ke rup dekha jae aur u sṭaitment Komishan ke kām ke lie gali mana jae he to u kanun ke taraf se dosi he aur uske dosit hoe ke sabit kare ke kām prosekuzashan ke he.

(7) bina jān buj ke koi bhi sabut ke galat matlab nikle pe kanuni apradh nai mana jai aur uske sudhare ke khatin sikcha diya jai, jisme karwai ke fir se kara jai jis se jankari sacchai se samne āe.

(8) ek insān jon Komishan ke sunwai me bhāg le he, u mango ijat se bāt chit karo aur koi bhi hanikarak ilekṭronik jānkari paust nai kare jis se koi aur ke hani hoe sake.

(9) sabsekshan (8) ke bawajut, koi bhi insān jon Komishan ke prakriya ya sunwai ke hanikarak ilekṭronik jānkari paust kare he—

- (a) i irada se ki koi insān ke dukh pahuche , jaha paustin ām insān ke dukh pahuchai; ya
- (b) paustin koi insān ke hani pahuchais he,

Komishan uske Fiji pulis fos ke de dai chān bīn ke khatin aur jaha jaruri rahe kanuni karwai ke khatin.

Komishan ke akhri ripoṭ

17.—(1) Komishan ek akhri ripoṭ Rastrpati ke mango do jis me i ekṭ ke niche Komishan ke kām ke bistār rahe, janta ke rāe aur sujhao jon ulong dis he Sarkār ke lagu kare ke khatin.

(2) akhri ripoṭ Komishan ke kām jon sekshan (14) (3) me he band hoe se tin mahina ke bich me mango de do ya Komishan ke baḍhawal awadhi sekshan (14) (4) ke ant me.

(3) akhri ripoṭ ke ek kopi Sarkār ke mango de do jis se sab dewal sujhao ke lagu kara jae sake.

(4) Sarkār apan uplabd sadhan ke anusar mango pura koshish karo ki ripoṭ me dewal sujhao ke lagu kare.

(5) agar Sarkār i dawa kare he ki uske pās sadhan nai he sujhao ke lagu kare ke, to uske jimwari he ki sabut do i dekhae ke khatin ki sadhan nai he.

(6) Komishan apne āp akhri ripoṭ Rastrpati ke dete khatam hoe jae he, lekin uske sekreṭeraṭ Komishan ke sab mamla ke khatam kare ke khatin rahe he Komishan ke cheapesan ke paramarsh me.

Paṭ 4—MISLINIAS

Rikoḍs

18.—(1) Komishan mango apan sabha, sunwai aur faisla ke ek dam sahi rikodḍ rakho.

(2) Komishan ke rikodḍ mango gupt se rakho, fainensal mamla ke choḍ ke jon koi bhi janta ke insān ke mange par uplabd rahe, hala ki Komishan sake he uske roke ke faisla le jis se—

- (a) Komishan ke akhri ripoṭ aur sujhao ke chalte bāt chit pe koi ulta asar hoe sake; ya
- (b) Komishan ke kām ke koi jankari ke roke ke khatin jis se koi insān ya ratriye samjhaota ke chati pahuchae sake.

(3) Komishan ke membas mango peshwar gupt rakho aur Komishan ke koi bhi kām ke pablik nai kare ripoṭ aur ḍāṭa jon Komishan prakashit kare uske choḍ ke.

(4) manahi sabsekshan (3) ke niche Komishan ke karamchari aur koi bhi insān jon Komishan ke kām kare he uspe lagu hoe he.

(5) Komishan ke sab membas aur karamchari jitna bhi dokumentz, ḍāṭa, gawahi, jankari aur kuch bhi gyan jon Komishan ke niche āis he u sab ke mango gupt rakho.

(6) manahi sabsekshan (5) ke niche Komishan ke purana membas aur karamchari pe bhi lagu hoe he.

(7) sunwai ke taem la Komishan ke rikodḍ mango Nesanal Achaivz of Fiji me jama kar do.

Komishan ke paisa

19.—(1) Komishan ke paisa me mango samil raho—

- (a) sab paisa Komishan ke khatin jon paliment upyukt karis he;
- (b) sab grant jon Komishan ke mila he apan kām ke khatin; aur
- (c) sab biyaj jon mila he u paisa pe jon Komishan ke jama he.

(2) Sarkār mango pura khayal rakho ki Komishan ke pās jaruri paisa rahe ki u apan kām accha se kare sake, dān dewe walan ke hissa ke dheyan me rakh ke.

Audīt

20. Komishan mango sab paisa ke, propaṭi aur esatṭz ke sahi akauntṭz rakho aur audīt ekt 1969 ke niche audīt hoe.

Niyam

21. ministṭa sake he niyam banae aur u mamla ke niyमित kare jon i ekt ke niche alaṭ he ya jaruri he i ekt ke jari kare ke aur iske jon irada he uske hasil kare ke.

Seḍual 1 **(Sekshan2)**

Rahan sahan ke niyam

1. Komishan ke kām ke mul niyam he—
 - (a) Fīji desh ke aur uske nagrik ke sahi hit ke khatin
 - (b) samarpan;
 - (c) ajnitik niutralṭi;
 - (d) Komishan aur i niyam aur koi bhi likhit kanun, Fīji ke janta ke sath khulasa; aur
Komishan ke kām me koi bhi mat bhed ke imandari se bacaho.
2. ek Komishna mango Komishan ke sab sabha me bhāg lo jab tak ki koi khas waja nai rahe bhāg le ke.
3. ek Komishna koi bhi rajnik pāṭi ya koi bhi pachpati sanstha se koi bhi rakam ke talukat nai rakhe.
4. ek Komishna Komishan ke faisla se simit he aur apan narazgi Komishan ke sabha ke choḍ ke nijhi ya pablik me nai bole.
5. ek Komishna koi rakam ke ghus, faida ya pachpati, mahimannawazi nai le koi bhi insān se jon Komishan ke faisla se koi rakam ke faida pai. I niyam samaj buj ke lagu kara jai aur koi bhi mahemannawazi Sarkār ke koi opcharik kām ya sabha pe lagu nai hoi.

6. i rahan sahan ke niyam ke peragraf 5 ke bawajud, agar ek Komishna soche he ki koi uphār paisa choḍ ke agar minahi kare se apmān ya janta ke bharosa Komishan pe se hate sake he, to u uphār ke le sake he lekin i bāt spast kar de ki uphar Komishan ke daftar me janta ke dekhe ke khatin rakhan rahi, aur i bāt ke pura pakka kare ki uphār sacche ke janta ke dekhe ke khatin rakhan he.
7. Komishna long cheapesan ke sammān de ki u Komishan ke spaokpesan he. Koi bhi jankari miḍia ya insān ya sanstha se mange pe cheapesan ke pās bheja jae. Koi nauta koi bhi sabha me jae ke khatin cheapesan se mango spast kar lo aur u sake he u nauta ke Komishan ke sabha me rakhe. Komishan koi bhi nauta paipa me likhe ke khatin, ya reḍio ya telivishan pe jae ke khatin pe bichar kari aur kuch niyam banai jiske sammān sab Komishnas kari.
8. Komishna long koi bhi bāt chit ke bare me khulasa nai mango karo jis ke karan ek rakahm ke rae bane me kathin paḍi.

Seḍual 1
(Sekshan 10)

ofis ke khatin kasam ya pratigya

**offis ke khatin kasam ya pratigya ke rup jon ek
Komishna lai**

Ham,, i tarik ke niyukt bhaya
..... day of 20..., ek Komishna ke
rup me aur ham Fiji ke Sacchai aur Samjhaota Komishan
me dewal mamla ke bare me jāḅ karega. Kasam khata he (ya
imandari aur gambirta se pratigya leta he) ki ham sacchai,
pura samta, bina bhed bhao ke, apan pura kabliyat se bharosa
ke sathe sewa karega, aur hamar jimewari jon Fiji ke Sacchai
aur Samjhaota ekḅ 2024 se mila he uske karega. [Agar kasam
khata he to i joḅo] Bhāḅwan/Allah hamar maddat kare.

[In the case of an oath here add] So help me God.

.....
Komishna
Fiji ke Sacchai aur sSmjhaota Komishan

i tarik ke hamar samne lewa gae..... day of
..... 20.....

.....
Rastrpati
Ripablik of Fiji

**Fiji Truth and
Reconciliation
Commission**